

JO och taxeringsarbetet än en gång

tagna redogörelsen för JO:s ämbetsberättelse till 1962 års riksdag redovisades bland annat JO:s synpunkter på föreläggande och utdömande av taxeringsviten (s 56). Enligt berättelsen borde man undersöka om det inte var möjligt att behandla dessa frågor under ett tidigare skede av taxeringsarbetet, än som var fallet. JO har därefter ånyo haft anledning att ägna uppmärksamhet åt taxeringsviten. Särskilt intresse tilldrog sig därvid frågan om utredningen i dessa ärenden. Detta kom till uttryck i en skrivelse den 30 januari innevarande år till länsstyrelsen i Gävleborgs län. Skrivelsen var föranledd av en inspektion. Det är av vikt att taxeringsfunktionärerna snarast får del av de där anförda synpunkterna. Här nedan kommer därför de väsentligaste avsnitten av skrivelsen att återges.

Taxeringsnämnd eller taxeringsintendent bör verkställa utredning¹

Vid inspektioner hos länsstyrelserna har iakttagits, att viten i mycket betydande utsträckning uttagas utan att den som försuttit vitet låtit sig avhöra i någon form. Häri ligger i och för sig icke något anmärkningsvärt, eftersom de personer det här i allmänhet är fråga om ofta äro obenäpna att taga kontakt med myndigheterna. Förhållandet fäster uppmärksamheten på vikten av att den utredning, som erfordras för länsstyrelsens prövning, förebringas av taxeringsnämnd eller taxeringsintendent. Det är härvid att märka att länsstyrelse vid sin prövning har att

bedöma icke blott om vitet över huvudtaget skall uttagas utan även om beloppet i vitesföreläggandet är skäligt. I betraktande härav — och för upprätthållande av en något så när enhetlig praxis — bör ett beslut om utdömande av vite vara grundat på utredning som tillgodoser nu nämnda behov. Utan att äga tillgång till uppgifter, som visa att föreläggandet varit befogat och vitet skäligt, är det icke möjligt för länsstyrelsen att på sätt, som varit avsett, pröva anmälan om vites uttagande. Enligt vad som framkommit vid inspektionen ha viten ofta uttagits på grundval av påfallande knapphändig utredning. Härom synes man på sina håll ha varit medveten; bristen på upplysningar har stundom — förefaller det — känts så besvärande, att blott ett urskuldande meddelande på några rader från den skattskyldige medfört, att länsstyrelse uttagit vite med avsevärt reducerat belopp. Jag har också kunnat iakttaga, att länsstyrelse felbehandlat framställning om vites utdömande som en följd av att utredningen icke innehöll uppgift om en för frågans bedömande viktig omständighet, varom redan anmälan om vitets uttagande bort ha innehållit upplysning (se JO:s ämbetsberättelse 1961 s. 389).

Taxeringsintendenten har ansvaret för utredningen

Ansvaret för den utredning, som sålunda är erforderlig för anmälan om vites uttagande, ankommer självfallet på taxeringsintendenten, som har att taga ställning till om han hos länsstyrelsen skall

I den i förra numret av tidskriften in-

¹ Rubrikerna har tillfogats av redaktionen.

göra framställning i saken. Med hänsyn till taxeringsvitets karaktär och syfte kan det icke komma i fråga att betunga taxeringsorganen med någon vidlyftigare utredning som stöd för anmälan om vites uttagande. I princip får utredningen sägas gå ut på att upplysa om förhållanden, som motivera att vite uttages med belopp som avses med anmälan. Som regel lär vara tillräckligt med de uppgifter taxeringsorganen besitta eller lätt kunna inhämta. Undantagsvis — till exempel vid ihärdig eller svårförklarlig tredska eller i fall, då vite förelagts med stort belopp — kan det emellertid finnas erforderligt att låta närmare undersöka anledningen till tredskan genom att taga kontakt med den skattskyldige eller på annat lämpligt sätt.

Taxeringsnämnden bör lämna upplysningar till taxeringsintendenten

Det bör kunna påfordras att taxeringsnämnd vid sin anmälan till taxeringsintendenten lämnar denne de upplysningar nämnden har eller utan svårighet kan erhålla om den person vites gällande och dennes ekonomiska förhållanden, såsom exempelvis anställnings- och arbetsförhållanden, förefintligheten av kontrolluppgifter samt andra upplysningar för bedömandet av deklara- och skattskyldigheten. Av intresse kunna vidare vara uppgifter om vederbörandes ålder, civilstånd och personliga förhållanden i övrigt samt om särskilda omständigheter såsom sjukdom, lyte, uppehållsort m. m. Att den person- och ortskänedom, som till äventyrs kan finnas inom taxeringsnämnden, på angivet sätt kommer till uttryck, bör anses som i hög grad värdefullt i förevarande sammanhang. Från principiell synpunkt

bör det också vara riktigt, att taxeringsnämnden redovisar de skäl och omständigheter den funnit påkalla åtgärd för vites uttagande. Dessa upplysningar kunna lämnas på ett kortfattat och formlöst sätt.

Kravet på upplysningar innebär ej nya arbetsuppgifter för taxeringsnämnderna

Det uppgiftslämnande som här avses torde icke — såsom länsstyrelsen synes anse — innebära att taxeringsnämnderna betungas med nya arbetsuppgifter. Från arbetssynpunkt synes icke behöva befaras några olägenheter av att taxeringsnämnderna, i de mycket få fall som ankomma på varje taxeringsnämnd, till taxeringsintendenten lämna de upplysningar om vederbörande skattskyldig de ha tillgång till jämte de eventuellt erforderliga kompletteringar som lätt kunna införskaffas. Detta innebär ej heller att ansvaret för utredningen främst lägges på taxeringsnämnderna. Givetvis ankommer det på länsstyrelsen och i första hand taxeringsintendenten att bedöma vad i förevarande hänseende kan påfordras av nämnderna. Då jag vid inspektionen av länsstyrelsen berörde frågan om utredningen i vitesärenden, skedde det på grund av min erfarenhet av att utredningen i dessa ärenden ofta är alltför knapphändig och att det på sina håll förekommit att taxeringsintendent utan någon egentlig prövning befordrat taxeringsnämndernas önskemål om vites uttagande till länsstyrelsen. Om de nu berörda förhållandena ha samband med stor arbetsbörda hos taxeringsintendenten, bör det ha sitt värde att han av taxeringsnämnden erhåller de upplysningar för ärendets bedömande, som nämnder utan omgång kan lämna.